



Jaarverslag 2021



Inhoud

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Bevorderen van zelfregie	4
1.1 Ontmoeten	4
1.1.1 Inloop	
1.1.2 Activiteiten	
1.2 Training	9
1.2.1 Jezelf presenteren	
1.2.3 Training Themagidsen	
1.2.4 Overige training	
1.3 Workshops	10
1.4 Coaching	11
1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid	12
1.6 Onderwijsproject	13
Hoofdstuk 2 Belangenbehartiging	14
2.1 Collectieve belangenbehartiging	14
2.1.1 Inclusie	
2.1.2 Alle 13 goed	
2.1.3 Wmo	
2.1.4 Wonen	
2.1.5 Toegankelijkheid	
2.1.6 Vervoer	
2.1.6 Werkgroep Onderling Sterk	
2.1.7 Wmo Denktank	
2.2 Participatieraad	22
Hoofdstuk 3 Bedrijfsvoering	24
3.1 Communicatie	24
3.2 Organisatie	25
3.3 Organisatie in beeld	26

Inleiding

De overheid streeft naar een samenleving, waarin iedereen kan meedoen, maar zij verwacht daarbij te veel van sommige burgers. Daardoor dreigen we het tegenovergestelde te bereiken: dat mensen zich buitengesloten voelen. Sommige mensen missen bepaalde vaardigheden om mee te kunnen doen. Dat heeft een negatief effect op de kwaliteit van leven die zij ervaren. En het leidt tot hoge maatschappelijke meerkosten.

Het Zelfregiecentrum Nijmegen biedt deelnemers de mogelijkheid via ontmoeting, training, coaching en zelfhulp om zich persoonlijk te ontwikkelen. Daarnaast komen we op voor de gezamenlijke belangen van mensen met een beperking of kwetsbaarheid op het terrein van de Wmo, toegankelijkheid, vervoer en wonen. Ook geven we gastlessen en workshops over het leven met een beperking en over zelfregie.

Het jaar 2021 was, net als 2020, door de covid-19-pandemie een atypisch jaar. De open inloop was een groot deel van het jaar door een begrensd aantal mensen, of alleen op afspraak te bezoeken. Ook andere ontmoetingsactiviteiten op het gebied van samen eten, samen koken en ontmoeting stonden op een wat lager pitje, al vonden we diverse alternatieve vormen.

De coronapandemie heeft ons doen realiseren hoe cruciaal ontmoetingsactiviteiten bij ons centrum voor de bezoekers zijn. De impact van coronamaatregelen op het welzijn van mensen met een beperkt sociaal vangnet is erg groot gebleken.

Dit blijkt ook uit de eerste CBS-publicatie over dit onderwerp "Ervaren impact corona op mentale gezondheid en leefstijl", verschenen in september 2021. Met name alleenstaanden gaven aan zich vergeleken met de periode vóór de coronamaatregelen veel vaker eenzaam te voelen dan niet-alleenstaanden. Ook waren alleenstaanden iets vaker somber.

Als Zelfregiecentrum hebben we een actief beleid gevoerd om mensen te bereiken. Door na te bellen, veel activiteiten te digitaliseren (zoals de open inloop) en door op huisbezoek te gaan en bijvoorbeeld samen te gaan wandelen.

Ook nieuwe werkvormen om 'coronaproof' mensen te ontmoeten, zoals de Gespreksdoos, werden ontwikkeld, getest en met veel succes ingezet. Zo konden alsnog veel mensen worden bereikt. Toen de lockdown eindelijk voorbij was, organiseerden we in september een Welkom Terug-Fair: een rommelmarkt, lekkere hapjes, spelletjes en muziek. Het was heel gezellig om op deze manier onze bezoekers 'weer in het echt' te kunnen zien. Een warme herinnering aan 2021.

Hoofdstuk 1

Bevorderen van zelfregie

1.1 Ontmoeten

	2021	2020	2019
Bezoekers ontmoetingsactiviteiten	396	368	619

Ontmoeting omvat zeer diverse zaken als de inloop, de bruisende vrijdag (creatieve workshops en lunch), eet-activiteiten (Wereld Eetcafé, Pannenkoekencafé, Eet mee bij het ZRC), beweegactiviteiten (wandelgroep, meditatie) en de Zomervitamines (zomerprogramma).

1.1.1 Inloop

Inloop nieuwe stijl

Sinds 2020 geven we onze inloop op een andere manier vorm. We zijn geïnspireerd door de Self Determination Theory. Dit betekent in het kort: we zetten de vraag van onze bezoekers centraal: *Wat wil je? (autonomie)* We onderzoeken hoe we die vraag kunnen beantwoorden en werken daarbij aan het versterken van kennis en vaardigheden (*competenties*). Daarbij leggen we steeds verbinding met andere onderdelen van ons centrum, of met bezoekers/vrijwilligers onderling (*verbinden*). Door deze drie gebieden aandacht te geven ondersteunen we onze bezoekers optimaal bij het krijgen van meer zelfregie.

De mensen die aansluiten bij de inloop hebben een psychische kwetsbaarheid, verstandelijke beperking of lichamelijke beperking. In individuele gesprekken kunnen deelnemers met de medewerker bespreken, wat zij zoeken, wat zij kunnen en met wie ze dat willen doen. Zij mogen uitzoeken wat ze willen en uitproberen wat voor hen werkt. De inloop is een fijn middel om mensen te ontmoeten en iets te doen wat bij de deelnemer past.

Elke dag

Onze inloop is elke werkdag geopend, van 9.30 tot 12.00 uur. Door de coronatijd is ervoor gekozen om vaker digitaal open te zijn. Periodes van digitaal actief zijn en minder actief zijn wisselden zich af. Er was een periode dat alles op slot zat en dat de digitale inloop vooral op dinsdag en donderdag een vaste groep mensen samenbracht. Het digitale contact was niet ideaal, maar werd als een prettige vervanging van het live contact ervaren.

Inloop coronaproof

Tijdens de versoepelingen in 2021 hebben we de live inloop 'coronaproof' ingericht. Kleine groepen verdeelden we over meerdere ruimtes en de inloop was alleen op afspraak. Vooral dat laatste bleek een verbetering. We wisten daardoor wie we konden verwachten en konden gericht contact maken en verkennen wat de zelfregievraag is.

Parallel aan de inloop hebben we enkele activiteiten georganiseerd. Zo is het *mandala-tekenen* georganiseerd, maar dit moest helaas meestal online plaatsvinden. De coronamaatregelen leidden er toe dat het steeds onzeker was wat wel of niet kon. Ook het aantal mensen in één ruimte was

beperkt. Het online gebeuren vonden sommige mensen ingewikkeld, maar voor wie het wel kon was het toch een gewaardeerde vorm van contact.

In samenwerking met het **Huis van Compassie** werd de activiteit *Creatief met gesprek* opgestart. De dialoog-methodiek werd gevolgd: kennismaken, ervaringen delen, dromen en doen. De gesprekken werden vooraf ingepland. Deze activiteit kon goed samenvallen met de inloop. De gesprekken werden als zeer waardevol ervaren. Er werden thema's vastgesteld. Over die thema's werd gepraat en getekend.

Een activiteit tijdens de inloop kan helpen om onze organisatie laagdrempelig binnen te komen. Het geeft mensen een doel om het gebouw binnen te lopen. Daarna kan verkend worden wat mensen nog meer kunnen doen. We onderzoeken hoe de inloop en activiteiten elkaar kunnen versterken. In gesprekken met gastvrouwen en gastheren hebben we dit tijdens enkele intervisie-bijeenkomsten centraal gesteld. De bruisende vrijdag wordt door het team als succesvol gezien. In september zijn nieuwe studenten creatieve therapie gestart (beeldend / muziek / drama), zij zorgen voor een zeer prettige invulling van de inloop.

Er zijn enkele wisselingen geweest in de planning van gastvrouwen en gastheren. Sabrina is tijdelijk uitgevallen. Jason is naar de maandag gegaan. Helma is op dinsdagen soep gaan maken. Farahnaz verzorgt de soep op de donderdag, samen met Jan. Op donderdag waren er aan het einde van het jaar nog geen vaste gastheren of gastvrouwen. Dit werd tijdelijk ingevuld door een stagiaire social work deeltijd. In september kwamen er twee nieuwe stagiaires beeldende therapie, die de inloop-activiteit op vrijdag vorm hebben gegeven.

In de finale van het Oranje Fonds met onze inloop nieuwe stijl!

'En de winnaar van het Appeltje van Oranje is...'

Helaas, niet het Zelfregiecentrum, maar genomineerd zijn was een hele eer! Het Appeltje van Oranje is de prijs voor succesvolle sociale initiatieven die mensen betrekken bij onze samenleving. Met onze inloop nieuwe stijl waren we genomineerd. We maakten een leuke film over de inloop.

In verband met corona moesten we in de finale onze 'pitch' online doen. We maakten er het beste van! Zo richtten we een kraam in met zaadjes, planten en bloemen. We gebruikten het als metafoor voor ons centrum: met elkaar zijn we op zoek naar wat het zaadje nodig heeft om tot bloei te komen. Alle finalisten ontvingen we van het Oranje fonds € 1000,-, een prachtig gebaar! We hebben er onder andere een mooie tuinbank mee aangeschaft om in tweetallen, op voldoende afstand, samen in gesprek te gaan of een kennismakingsspel te spelen.

Gespreksdoos maken en testen

Gezocht én gevonden in 2021: praatjesmakers

In het voorgaande jaar is een start gemaakt met de gespreksdoos: een laagdrempelige manier voor mensen om elkaar te ontmoeten middels een simpele methodiek. De methodiek is ontwikkeld voor en door mensen die het leuk vinden om anderen te ontmoeten en/of mensen die graag een goed gesprek voeren. Dit kan een diepgaand gesprek zijn, maar 'small talk' kan ook. Er zijn ontzettend veel vragen gemaakt, die gebruikt kunnen worden om een boeiend gesprek te starten. In 2021 hebben we

deze vragen getest. Hiervoor deden we een oproep in De Brug. Meerdere mensen hebben ons daarbij geholpen. Hierdoor konden we de gespreksdoos nog beter perfectioneren. Zo zijn er categorieën vastgesteld, de vragen zijn ondersteund met pictogrammen en kleuren. Ook de handleiding is versimpeld. Met name de input van mensen die minder graag lezen, heeft ons erg geholpen om de gespreksdoos toegankelijker te maken. Op het duo-bankje in de tuin kunnen mensen samen buiten zitten en met de gespreksdoos èn wat lekkers een boeiend gesprek hebben.

Koekjesloket

Knibbel, knabbel, knuisje, wie knabbelt er aan... ons koekje?

Om contact te houden tijdens alle lockdowns, hebben we twee keer een koekjesloket geopend. Bezoekers konden op afgesproken tijden een heerlijk vers gebakken koek ophalen, met een zelfgemaakte kaart. In de kaart hadden we een gedichtje geschreven. Het was een echte co-creatie; de koekjes en kaartjes werden gemaakt door vaste bezoekers en vrijwilligers, het gedichtje kwam van onze directeur.

Welkom Terug-Fair

Toen de lockdown eindelijk voorbij was, organiseerden we in september een Welkom Terug-Fair. Het weer zat niet zo mee, maar er was een goede sfeer. Er was een rommelmarkt, lekkere hapjes, spelletjes en muziek. Het was heel gezellig om op deze manier onze bezoekers 'weer in het echt' te kunnen zien. Een warme herinnering aan 2021.

1.1.2 Activiteiten

Ontmoeten kenmerkt zich door elkaar zien, de hand geven en bij elkaar zitten. Elkaar vertellen hoe het gaat en samen iets ondernemen. Dat was net als in 2020, ook in 2021 lastig. De ontmoetingsactiviteiten hebben zich aangepast aan de mogelijkheden die de landelijke aanbevelingen en regels mogelijk maakten.

Oliebollen en soep uitdelen

Een team van medewerkers heeft olieballen en soep bij mensen thuis afgeleverd. Dit hebben we gedaan in januari en februari.

Wandelingen en tafelgesprek

Een groepje medewerkers heeft met individuen of tweetallen wandelingen gemaakt. Dit combineerden we met een kop koffie of soep eten op het Zelfregiecentrum. Ook zijn we bij deelnemers thuis op bezoek gegaan. Zo is het contact blijven bestaan waar groepsactiviteiten niet mogelijk waren. Meer dan 60 wandelafspraken zijn er gemaakt.

(Digitale) Leefstijlgroep

Deelnemers van de Leefstijlgroep hebben opdrachten thuis ontvangen. Deze konden ze individueel of met één ander persoon doen. Uitkomsten werden naar ons gestuurd. Begin september konden we starten met de live Leefstijlgroep. Tijdens de even weken was er een cursus rondom keuzes maken en in de oneven week was er een sportmiddag. Het sporten is als try-out voor de zomervakantie

twee keer geweest. Dit werd georganiseerd onder begeleiding van sportbuurt-coaches. Dit is zo goed bevallen dat het daarna is opgenomen als nieuw aanbod, tweewekelijks.

Koffie en Kletsboek

Begin september zijn we gestart op de woensdagmiddag met Koffie en Kletsboek. Dit verving de individuele afspraken. Deze bijeenkomsten lenen zich goed voor een gesprek, een spelletje, of een korte cursus.

Zomervitamines

Tijdens de zomervakantie zijn er zoals andere jaren activiteiten georganiseerd waar mensen van te voren op inschrijven. Daaraan is 80 keer meegedaan door 41 verschillende mensen. Daarnaast hebben we het seizoen begin juli afgesloten met een barbecue met 38 deelnemers.

Nieuws en Activiteiten brieven

Via post en digitaal hebben 40 deelnemers een Nieuws en activiteitenbrief ontvangen, vijf keer is er een activiteitenbrief gemaakt. Deze is bedoeld om elkaar schriftelijk bij te praten en moed in te spreken tijdens de lockdownperiodes. De reactie die terugkwam was niet groot. Deelnemers met een licht verstandelijke beperking zijn beperkt geschoold in activiteiten langs de digitale weg.

Aan Tafel bij Til en Kookgroep

Deze eetactiviteit heeft in verschillende groepssamenstellingen doorgang gevonden. Afhankelijk van de coronarichtlijnen vond dit plaats in groepjes van drie personen, 6 personen of in de vorm van een catering thuis. Na de zomervakantie hebben we deelnemers weer op het Zelfregiecentrum kunnen uitnodigen om samen aan tafel (met enige regels) kunnen uitnodigen.

Kiek ons Gaon. Wandelingen met de hele groep

In september hebben we naast de individuele wandelingen of in kleine groepjes de wandelingen van Kiek ons Gaon weer gelopen. De individuele wandelingen zijn daarna beperkt gepland. We konden weer in grotere aantallen wandelen. Gemiddeld gaan er tien mensen mee met de wandelingen van Kiek ons Gaon.

Fotografie lessen en toneelcursus

Op de vrijdagmiddag zijn er zes lessen fotografie gegeven.

Als voorbereiding op het Waalzinnig Festival 26 juni 2022 is er een tweewekelijkse toneelcursus gegeven. Daarbij horen een viertal themawandelingen in het weekend.

Verhalencirkel

Een gastheer van de ochtendloop heeft de Verhalencirkel opgezet. Via een aantal schrijfopdrachten maken de deelnemers verhalen. Na elke opdracht wordt het geschrevene aan de volgende schrijver doorgegeven. Zo ontstaat een fantasieverhaal. Deze Verhalencirkel had vier bijeenkomsten en werd goed ontvangen.

Teamwerk

Twaalf vrijwilligers en drie stagiaires hebben er samen voor gezorgd dat het activiteitenaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking gerealiseerd werd.

Welkom bij het Zelfregiecentrum!

En... actie!

Dit hele jaarverslag, van bladzijde 1 tot en met 26, maakt aan de lezer duidelijk hoe veelzijdig en uiteenlopend ons centrum is. We merken zelf dat het vaak lastig om *in het kort* uit te leggen wat we allemaal doen. Daarom hebben we een korte film gemaakt. Gelukkig werden we geholpen door vrijwilliger Ferdi Notten. Hij heeft per onderwerp in beeld gebracht wat bezoekers kunnen verwachten als ze ons bezoeken. Het filmpje is te bekijken op ons Youtubekanaal Zelfregiecentrum Nijmegen en heet "Welkom bij het Zelfregiecentrum Nijmegen".

Weer een mooi voorbeeld van samenwerking: samen met onze vrijwilligers kreeg het Zelfregiecentrum Nijmegen ook in 2021 veel voor elkaar!

1.2 Training

	2021	2020	2019
Deelnemers aan trainingen	85	116	162

1.2.1 Jezelf presenteren

Het Zelfregiecentrum Nijmegen biedt sinds 2013 trainingen Jezelf Presenteren aan. Deze zijn gebaseerd op het streven naar empowerment en op de methodiek van het Oplossingsgericht Werken. Hierbij proberen deelnemers in kleine stapjes hun persoonlijke doel te bereiken. Dit vormt een leidraad gedurende de cursus. Tijdens de vijf bijeenkomsten van twee uur oefenen de deelnemers met concrete presentatieopdrachten en een rollenspel waarvan zij mede de inhoud kunnen bepalen aan de hand van hun eigen doel.

Iedereen die zich in allerlei situaties beter wil leren presenteren, kan zich aanmelden voor de training. Jezelf Presenteren wordt aangeboden aan nieuwe gastdocenten binnen het Onderwijsproject. Zij vertellen hun eigen verhaal in gastlessen aan steeds wisselende en soms omvangrijke groepen leerlingen en studenten.

De training kon in het voorjaar niet gegeven worden door de coronamaatregelen. In september en oktober is de training gegeven aan zes cursisten waarvan vijf de training hebben afgerond. In deze groep zijn veel ervaringen uitgewisseld. Bij de terugkombijeenkomst in januari 2022 bleek dat zij het geleerde voortvarend in de praktijk hebben gebracht. In december hebben twee van de drie cursisten de training afgerond.

Zij hebben goed kunnen oefenen met rollenspellen, zoals een sollicitatiegesprek en met technieken voor verstaanbaarheid.

1.2.2 Training Themagidsen

In opdracht van Stichting Vagebond verzorgde het Zelfregiecentrum voor de tweede keer een training voor dak- en thuisloze themagidsen. Zij vertellen tijdens een stadswandeling aan scholieren, studenten, beleidsmakers, bedrijven, bezoekers van Nijmegen of andere geïnteresseerden over hun ervaringen met dak- en thuisloos zijn. We hebben de training Jezelf Presenteren toegespitst op deze cursisten zodat zij hun verhaal gestructureerd en levendig kunnen vertellen aan een wisselend publiek. Dit keer deed er een ervaringsdeskundige gids mee en drie stagiaires Social Work van de HAN die de themagidsen vervangen of ondersteunen en iemand die hen vanuit de Vagebond begeleidt. Zij vormen een brug tussen de gidsen en het publiek en vertellen iets over stichting Vagebond en over hun eigen betrokkenheid bij dit onderwerp. De training wordt in deze vorm in 2022 opnieuw ingepland.

1.2.3 Overige training

Sommige trainingen zaten in de planning, maar konden niet doorgaan wegens corona. Die zijn in 2022 weer opgepakt. Andere trainingen werden in een aangepaste vorm gegeven (hybride) of

konden in een nieuwe vorm doorgaan. Mindfulness als cursus kon niet doorgaan, maar in plaats daarvan werden Mindful walks gehouden. Heel stimulerend voor de deelnemers, en deze nieuwe vorm is ook na corona gebleven.

Vriendschapskursus Nam Stevens

Omdat vriendschap géén illusie is.

Dit jaar kregen we een heel mooi cadeau. We kregen een vriendschapskursus van Nan Stevens. Nan Stevens was bijzonder hoogleraar Toegepaste Sociale Gerontologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en hoofddocent Psychogerontologie aan de Radboud Universiteit tot haar pensionering. Zij ontwikkelde een cursus voor groepen 55-plussers. Hierop is een online variant gemaakt voor 50-plussers door de Vrije Universiteit Amsterdam. De online cursus bestaat uit een inleiding en vijf lessen (duurt in totaal zes weken). Je volgt de lessen zelfstandig zonder begeleiding of coaching. De onderwerpen die aan bod komen (inclusief oefeningen) zijn:

- nieuwe contacten
- sociale contacten onderhouden en relaties verbeteren
- zelfwaardering en vriendelijk zijn voor jezelf
- een betere vriend(in) worden (wensen en grenzen in vriendschap)
- verwachtingen van vrienden en vriendschap

Het Zelfregiecentrum wil stimuleren dat deelnemers hun sociaal netwerk uitbreiden/verrijken.

Hiervoor startten we in 2021 met het ontwikkelen van de vriendschapskursus die we op basis van de input van Nan Stevens toegankelijk maken voor al onze bezoekers. (Dus niet alleen 55+)

De cursussen kunnen uitmonden in vriendengroepen, die samen activiteiten ondernemen. als vervolg van het idee *Erop uit* van Rob Aalders.

1.3 Workshops

	2021	2020	2019
Deelnemers aan workshops	36	25	77

Arbeidsgerichte training

Dit jaar verzorgden we door de lockdowns slechts een keer een arbeidsgerichte variant van de training Jezelf Presenteren. Dit is een vast onderdeel van de training Klaar voor de Stap bij het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. In deze bijeenkomsten gaan wij in op het bespreekbaar maken van een beperking bij sollicitaties en op de werkvloer. Voor de deelnemers en trainers van het Werkbedrijf is de meerwaarde dat dit onderdeel door ervaringsdeskundigen wordt gegeven.

Een hoofd vol

Een stagiaire van het Onderwijsproject heeft met een stagiaire van het RIBW een hybride workshop georganiseerd rond het thema Een vol hoofd. Deze is goed bezocht, ook door nieuwe mensen. Deelnemers wisselden herkenbare ervaringen uit en gaven elkaar tips. De reacties waren positief.

Online workshop vitaliteit tijdens corona

Tijd voor vitaliteit

Als je sport wegvalt, je sociale contacten, je dagelijkse fietsrondje naar het werk niet meer nodig is in verband met thuis werken, hoe blijf je dan toch vitaal? En dan zowel fysiek als mentaal?

Tijdens deze online workshop gingen we daarover in gesprek. Na deze workshop zijn een paar deelnemers doorgedaan met één op één coaching. Eerst digitaal, later fysiek.

1.4 Coaching

	2021	2020	2019
Coaching	92	122	153

In 2021 zijn er 10 coachingtrajecten doorlopend vanuit 2020. Met twee deelnemers is het contact op aanvraag. Met de andere deelnemers is het contact structureel van aard; in ieder geval 1 à 2x per maand. De behoefte aan dit frequente contact is groot en hangt, zo is mijn inschatting, samen met de coronacrisis. Naarmate de coronacrisis langer duurde, zagen we dat de voorkeur van mensen meer uitging naar online-contact dan telefonisch contact. Eén coachingtraject is in juli afgerond. Twee deelnemers hebben zich aangemeld voor de training Assertiviteit. Vanwege de coronamaatregelen hebben we de training meerdere malen moeten uitstellen. Zodra trainingen weer mogelijk zijn, ontvangen de deelnemers een uitnodigingsmail.

Naast de doorlopende trajecten zijn in 2021 ook 8 nieuwe trajecten gestart. Hiervan zijn twee trajecten afgerond en één traject is tijdelijk stopgezet. Een van de deelnemers heeft aangegeven interesse te hebben om zich te verder te ontwikkelen als trainer en gaat als co-trainer meelopen in de training Zelfregie sterker worden in het maken van eigen keuzes. Een andere deelnemer heeft zich aangemeld voor deze training.

Coachingvragen liggen op het vlak van balans vinden in het leven en zingeving (Life/Personal coaching), omgaan met stress en grenzen aanvoelen, herkennen en aangeven (Stress-coaching), leren structuur en organisatie aanbrengen in het eigen alledaagse leven (Structuur-coaching), heroriëntatie in werk of vrijwilligerswerk (Loopbaancoaching) en leren om op een andere manier te kijken naar gebeurtenissen en hoe daar effectiever mee om te gaan (RET-coaching), of om een combinatie hiervan.

Tijdens de strenge lockdownperiodes hebben de coachinggesprekken vooral via Skype plaatsgevonden. Een enkeling gaf de voorkeur aan telefonisch contact.

In het najaar 2021 is een nieuwe coach bij ons team gekomen, die op vrijwillige basis aan de slag is gegaan. Zij heeft een coachopleiding gedaan en wil laagdrempelig ervaring opdoen en haar vaardigheden uitbouwen.

Ook zijn er in het najaar een paar aanvragen binnengekomen om mee te lopen met coaching om ervaring op te doen of ter oriëntatie op het vak van coach. Omwille van kwetsbaarheid en privacy kunnen we deze aanvragen niet honoreren. Wel hebben we een oefengroepje coachingmethodieken (o.a. Zelfregieroute en GRIP) opgezet. Op deze manier krijgen de deelnemers een beeld van wat coaching inhoudt.

1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid

Het inzetten van ervaringsdeskundigheid heeft twee doelen: het stimuleren van mogelijkheden waarbij mensen hun ervaring met het hebben van een beperking kunnen inzetten voor anderen en het belang aantonen van ervaringsdeskundigen naast professionals.

Project Een Welkome Wijk

Het Zelfregiecentrum neemt deel aan de klankbordgroep van de regionale inclusiecampagne 'Oog voor elkaar' van de gemeente Nijmegen in samenwerking met veertien regiogemeenten. Hierbij gaat het om bewustwording van en verbinding met mensen met veelal een psychische kwetsbaarheid in de wijken. Met medewerking van het Zelfregiecentrum zijn er schriftelijke interviews en videoportretten gepubliceerd over inclusie van mensen met een fysieke beperking of psychische kwetsbaarheid. Deze interviews worden in 2022 gebundeld in het eenmalige magazine 'Oog voor elkaar'. In het kader van deze campagne is de tentoonstelling Open over Depressiviteit bezocht en becommentarieerd met portretten van jongvolwassenen.

Het landelijke project 'Een Welkome Wijk' is een onderdeel van de inclusiecampagne 'Oog voor elkaar'. De coördinator Inzet Eigen Ervaring van het Zelfregiecentrum neemt deel aan de lokale projectgroep die in november 2020 is gevormd. Deze projectgroep heeft in 2021 11 keer digitaal vergaderd over de voortgang en evaluatie van het project. Met coördinatie van de gemeente is er een pilot gestart om mensen met een psychische kwetsbaarheid beter zichtbaar te maken en te laten meedoen in de wijk Heseveld. Samen met vergelijkbare pilots in Beuningen en Heumen heeft er onder leiding van 'Samen Sterk zonder Stigma' in februari een digitale bewustwordingsbijeenkomst plaatsgevonden voor professionals en in april voor vrijwilligers. Een sessie voor buurtbewoners in juli kon door een gebrek aan aanmeldingen niet doorgaan. In juli en september zijn gespreksleiders getraind om dergelijke bewustwordingsbijeenkomsten in de wijken te leiden. Bij de trainingsdag in september zijn ervaringsdeskundigen aangesloten. De tweede en laatste gezamenlijke trainingsdag is gepland in januari 2022. In oktober hebben we deelgenomen aan een kennisdeelbijeenkomst aan de HAN voor professionals, ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen bij Een Welkome Wijk uit Arnhem en Nijmegen.

In mei heeft het Zelfregiecentrum deelgenomen aan de digitale startbijeenkomst van het traject Ervaringsdeskundigheid Gelderland-Zuid. Er is overleg gevoerd met onder meer Ixta Noa en Bindkracht 10 over samenwerking en inzet van ervaringsdeskundigheid.

Brede Basisteams

De Brede Basisteams bieden laagdrempelige zorg en ondersteuning bij herstel en participatie aan wijkbewoners die dat nodig hebben.

Op initiatief van Ixta Noa en het Zelfregiecentrum maken vanaf april twee betaalde ervaringsdeskundige medewerkers deel uit van de Brede Basisteams Lindenholt en Zuid.

Ixta Noa en het Zelfregiecentrum hebben in 2021 een training ontwikkeld en verzorgd voor vrijwilligers die binnen een flexibele pool benaderd kunnen worden voor vragen vanuit de Brede Basisteams. Zij hebben eerder een starttraining gevolgd om hun ervaring in te zetten voor anderen.

HAN Ervaringsdeskundigheid

In september startte de opleiding Associate Degree Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn aan de HAN. Het Zelfregiecentrum was betrokken bij het ontwikkelen van deze opleiding en begeleidde twee stagiaires. Een stagebegeleider nam deel aan sessies voor Praktijkbegeleiders om stage-opdrachten te begeleiden en te beoordelen.

1.6 Onderwijsproject

Medewerkers van het Onderwijsproject gaan aan de hand van interactieve werkvormen in gesprek met leerlingen en studenten over het leven met een beperking en het cliëntperspectief in de zorg. Daarmee bereiden we studenten voor op hun stage of werk. We profileren ons op het thema zelfregie dat een steeds belangrijker plaats inneemt in het beroepsonderwijs. In de gastlessen wordt de beeldvorming beïnvloed en worden mogelijke vooroordelen over mensen met een beperking bespreekbaar gemaakt.

We laten leerlingen en studenten enigszins praktisch ervaren hoe het is om een beperking te hebben. De gastlessen sluiten zoveel mogelijk aan bij de leefwereld en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en studenten.

De coronamaatregelen hadden net als in 2020 grote invloed op het plannen en verzorgen van gastlessen. We gaven meer dan de helft van de gastlessen online. Lockdowns en hevige sneeuw maakten digitale alternatieven voor fysieke gastlessen soms op het laatste moment noodzakelijk. Digitaal lesgeven had consequenties voor de lesopzet en de samenstelling van het team van gastdocenten. We hebben digitale gastlessen en interactieve werkvormen ontwikkeld waarbij we konden voortbouwen op onze ervaring uit 2020. Opleidingen vonden het prettig dat wij een alternatief aanbod hadden.

In 2021 hebben we de eerste twee digitale gastlessen gegeven op een basisschool. Dit deden we aan de hand van een stripboek over Sam en Sarah die in een rolstoel regulier onderwijs volgen. In het mbo en hbo hebben we van eind augustus tot half december fysieke gastlessen kunnen geven, vaak aan gesplitste klassen en steeds kleiner wordende groepen. In het wo gaven we een hybride gastles.

In 2021 hebben we in totaal 32 gastlessen gegeven. We gaven 4 lessen in het basisonderwijs, 1 in het voortgezet onderwijs, 9 in het mbo, 16 in het hbo en 1 in het wo. We gaven voor het eerst een workshop in het herstelprogramma Druten ontmoet de zomer. Drie geplande gastlessen zijn niet doorgegaan door een gebrek aan aanmeldingen. Het totaal aantal gastlessen was vergelijkbaar met 2020.

Vier nieuwe gastdocenten hebben in de maandelijkse vergadering van het Onderwijsproject geoefend met het vertellen van hun eigen verhaal. Binnen het subteam Digitale Werkvormen zijn opdrachten ontwikkeld op het gebied van toegankelijkheid. Deze hebben we besproken en geoefend in de vergadering. We hebben ook geoefend met interactieve digitale werkvormen en technisch digitaal lesgeven. Ook zijn we thematisch ingegaan op de invloed van mensen in de omgeving van gastdocenten en hoe we deze verwerken in gastlessen.

In 2021 zijn er vier nieuwe gastdocenten bij het Onderwijsproject gekomen. Vier gastdocenten hebben het Onderwijsproject verlaten.

2.1 Collectieve belangenbehartiging

Het Zelfregiecentrum is vertegenwoordigd in de adviescommissie JMG (Jeugd, Maatschappelijke opvang en Gehandicaptenbeleid), die het college gevraagd en ongevraagd adviseert over het beleid op de genoemde drie terreinen. Daarnaast spreken we in bij raadscommissies, voeren we politieke lobby en nemen we deel aan de Nijmeegse Coalitie voor Inclusie, de klankbordgroep Welzorg en het Regionaal Adviesorgaan Doelgroepenvervoer (RAD). Daarnaast zijn we adviseur van het Regionaal Platform Ervaringskennis (RPE). Elke maand hebben we een intern beleidsoverleg om acties te bepalen en zaken op elkaar af te stemmen.

2.1.1 Inclusie

Voor de zomer lag er een concept-lokaal actieprogramma inclusie, dat in het college is behandeld. Als leden van de projectgroep hadden we fundamentele kritiek op dit concept. De kritiek betrof vooral het loslaten van het principe van gedeeld eigenaarschap, doordat de gemeente de regie naar zich toetrok. Verder vonden we de notitie te weinig specifiek gericht op burgers met verschillende soorten beperkingen, zoals in het VN-verdrag genoemd, niet ambitieus en vrijblijvend (o.a. niet geprioriteerd, niet BISMART geformuleerd en hoegenaamd geen financiële toezeggingen).

Op 15 juni hebben we als leden van de projectgroep een gesprek gehad met wethouder Grete Visser over de voortgang van het Actieprogramma Inclusie. De wethouder heeft geluisterd, maar feitelijk niets toegezegd. In antwoord op een advies van JMG gaf het college wel aan serieus na te denken over het aantrekken van een extern projectleider. Tijdens een inspraakreactie op 8 september 2021 hadden we hier als ZRCN al voor gepleit. Op die avond is de notitie aangehouden. Deze is met enkele aanvullingen pas in februari 2022 vastgesteld. We hebben er toen (op 9 februari 2022) voor gepleit de Nijmeegse Coalitie voor inclusie, als tegenmacht voor de gemeente, een formele positie te geven.

2.1.2 Alle 13 goed

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 hebben we onder de noemer 'Alle 13 goed' een wensenlijst opgesteld voor politieke partijen, die in die periode aan het schrijven waren aan hun verkiezingsprogramma's. We zijn ook met de meeste partijen in gesprek geweest over deze wensenlijst. We sommen hier een aantal punten op:

- Reserveer budget voor het uitvoeren van de lokale inclusie-agenda
- Richt binnen de gemeente een kernteam LVB op (vroegsignalering van mensen met een licht verstandelijke beperking)
- Borg de rechtspositie van inwoners
- Zorg voor goede informatievoorziening, ook in eenvoudige taal
- Investeer in kwalitatief onderzoek
- Zet ervaringsdeskundigen in
- Erken het tekort aan rolstoel-plus-woningen en verhelp dat
- Voer een woonbehoefte-onderzoek uit onder mensen met een beperking
- Maak weer beleid van aanpasbaar bouwen
- Veranker de Integrale Toegankelijkheidsstandaard (ITS) als norm
- Voer weer een Stimuleringsregeling Toegankelijkheid in

- Voer campagne om sociale toegankelijkheid te bevorderen
- Maak de oversteek van de busbaan bij het station veilig
- Versimpel regels zodat arbeid loont
- Maak passend onderwijs inclusief

2.1.3 Wmo

In 2021 was het relatief rustig aan het Wmo-front.

Ombudsfunctie

Een belangrijke kwestie voor ons was het instellen van een ombudsfunctie sociaal domein. In een inspraakreactie op 7 april hebben we, samen met Stichting BWN Sociale Zekerheid, aangegeven waar het voor ons om gaat. Dat is op de eerste plaats dat duidelijk is waar mensen met hun klachten terecht kunnen en niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. En op de tweede plaats dat een inwoner ergens terecht kan, namelijk de ombudsfunctie, voor het geval hij er met de betrokken instantie niet uit komt. We hebben ook geschetst waarom hier vanuit cliëntperspectief urgentie wordt gevoeld. “Met de introductie van buurtteams gaat veel veranderen. Leden van die teams vervullen een veelheid aan rollen. Zij maken straks een plan met de inwoner (als onderzoeker), die zij vervolgens zelf begeleiden (als ondersteuner). Zij bepalen ook of op termijn uren afgeschaald of opgeschaald kunnen worden. Daarnaast toetsen zij de toegang tot de tweedelijnszorg en treden ook nog op als cliëntondersteuner/vertrouwenspersoon. Tegenover deze relatieve ‘macht’ van de buurtteams moet voldoende tegenmacht staan, zoals ook in de motie Ombudsman (18 december 2019) is verwoord.”

In een brief aan de raad van 28 april hebben we ons pleidooi als volgt aangevuld:

“Wezenskenmerk van een dergelijke ombudsfunctie is dat deze door een onafhankelijke partij wordt uitgevoerd. De gemeente is als inkoper van zorg en ondersteuning niet onafhankelijk. Ze is een belanghebbende partij, die bovendien op de centen moet letten.

Wij beoordelen het als positief dat het college een bedrag wil uittrekken voor het monitoren van klachtenregistratie, die leidt tot het signaleren van trends en signalen voor college en raad. Maar dan wel onder regie van de ombudsfunctie.

Wat ons betreft zijn er meerdere lagen aan een ombudsfunctie te onderscheiden.

De ombudsfunctie moet op de eerste plaats op systeemniveau kijken. Zijn er, op basis van klachtenregistraties, trends of signalen waar te nemen? Maar ook: hoe adequaat is de klachtenregistratie feitelijk bij deze of gene organisatie? Wat is het verhaal achter de cijfers? Waar relevant kan de ombudspersoon in gesprek gaan met een klachtencoördinator of een steekproef doen naar de tevredenheid van klachtenafhandeling. Louter met de positieve insteek om beleid te verbeteren en zo bij te dragen aan preventie.”

Uiteindelijk is in het verslagjaar, zeer teleurstellend, de motie Ombudsfunctie ingetrokken, omdat er geen meerderheid was in de raad.

Overige adviezen

We hebben bijgedragen aan vier adviezen van Adviescommissie JMG: over de inrichting ingangen sociale infrastructuur (waar meld je je aan, hoe wordt je vraag bepaald); de pilot voor indicatievrije

dagbesteding; de toegang tot de Wmo (Rekenkameronderzoek vanuit cliëntperspectief) en het Actieprogramma Inclusie.

Onderzoek naar de sociale basis

Er is een startnotitie 'Samen werken, samen sterk' over de sociale basis. Het huidige gesubsidieerde aanbod is volgens de notitie onvoldoende gericht op gezamenlijke prioriteiten; kent niet altijd een sterke samenhang tussen activiteiten en projecten; is niet altijd even effectief; sluit niet altijd goed aan bij opgaven en doelgroepen. Dit kan leiden tot verschuivingen in de sociale basis, ook financieel. We nemen deel aan een projectgroep over dit onderwerp en volgen dit onderwerp met belangstelling.

Welzorg

In het verslagjaar is de regionale klankbordgroep Welzorg, die wij als Zelfregiecentrum voorzitten, driemaal bijeen gekomen: op 23 februari, 18 mei en 11 november. Welzorg en de contractmanager van de gemeente zitten dan mee aan tafel. We bespreken dan vooral signalen van klanten. Deze gaan over lange wachttijden (leveranties of realiseren aanpassingen), gebrekkige communicatie, bejegening, planning en organisatie (o.a. ontbreken van voor een reparatie benodigde materialen in de bus). Er lijkt een discrepantie tussen de gemeten klanttevredenheid en de signalen die wij horen. Welzorg komt met een verbeterplan.

Op 16 oktober is overleg gevoerd met Medipoint aan de hand van een aantal signalen. De volgende tips zijn aan Medipoint meegegeven:

- Luister goed naar mensen en neem de tijd
- Zorg voor een rustige omgeving om te bellen.
- Zet ook informatie over de situatie van de klant in het dossier als deze relevant is voor een goede dienstverlening
- Houd contact met de klant. Vertel wat er is gebeurd en wat er nog gaat gebeuren.
- Over-all kan er veel winst worden behaald in het bedrijfsproces en in de communicatie richting de klant.

2.1.4 Wonen

Woonbehoefte-onderzoek

In het najaar hebben we in een overleg met wethouder Vergunst aangekaart, dat het ontbreekt aan een woonbehoefte-onderzoek onder mensen met een beperking.

In het laatste woonbehoefte-onderzoek (2019) is er geen specifieke aandacht geweest voor deze groep mensen. Wij signaleren dat er sprake is van een verborgen vraag naar rolstoelgeschikte woningen. Er zijn mensen die hun niet-aangepaste woning niet durven te verlaten, omdat ze bang zijn dat ze bijvoorbeeld naar een aangepaste woning in Dukenburg moeten verhuizen. Deze mensen zijn nu niet in beeld. Een onderzoek is ook van belang, omdat jongeren van 18 jaar een heel andere woonbehoefte hebben dan veertigers of 65-plussers. En hoe willen mensen met een licht verstandelijke beperking wonen of een psychische kwetsbaarheid of zintuiglijke beperking? Waar? Met of zonder zorg of ondersteuning? Wat ook een rol speelt: mensen met een handicap worden

steeds ouder. En studenten met een fysieke beperking moeten soms na hun studie hun aangepaste woning verlaten.

Rolstoel-plus-woningen

Er is een tekort aan zogeheten rolstoel-plus-woningen voor mensen met een groter type rolstoel of een grotere zorgvraag. Op dit moment staan er in de Integrale Toegankelijkheid Standaard 2020 (opvolger Handboek voor toegankelijkheid) alleen richtlijnen voor mensen met een handbewogen rolstoel of scootmobiel. In werkelijkheid is er veel meer diversiteit in categorieën, zoals:

- een persoon met een standaard elektrische rolstoel
- een persoon met een extra lange en extra brede elektrische rolstoel
- een persoon met een besturingscomputer of beademingsapparatuur op de rolstoel
- etc.

De toegenomen vraag naar de rolstoel-plus-woningen is mede ontstaan door beleid van Fokus Nederland, die ook in Nijmegen in meerdere gevallen cliënten met een bovengemiddelde zorgvraag de huur heeft opgezegd. Op dat moment moet de gemeente in huisvesting voorzien. De gemeente beschikt echter niet over een groter type rolstoelwoning.

In het verslagjaar hebben vier stagiaires van de HAN Ergotherapie gedurende een halfjaar onderzoek gedaan. Zij hebben op basis van interviews met voornamelijk mensen in een (groter type) rolstoel een programma van eisen voor rolstoel-plus-woningen ontwikkeld. Dit is vertaald in drie type woningen met een vloeroppervlak dat, zo blijkt achteraf, dicht in de buurt komt van Fokuswoningen. Nieuwe stagiaires concentreren zich nu op de zorgvraag in dergelijke woningen.

Aanpasbaar bouwen

Wettelijk worden er geen eisen gesteld aan rolstoelwoningen; ook niet in het Bouwbesluit. Dit noopt ertoe aanpasbaar te bouwen, zoals Amsterdam dat doet. Daar zijn van 2020 tot en met 2023 samenwerkingsafspraken met de corporaties gemaakt. Afgesproken is dat minimaal 90 procent van de sociale huurwoningen aanpasbaar gebouwd worden. Beleidsmatig moet je eisen stellen in de Omgevingsvisie, gebaseerd op het VN-verdrag. Wij vinden dat Nijmegen hierin een voorbeeldfunctie heeft te vervullen en voeren hiervoor een lobby.

En verder

- In het kader van de ontwikkeling van de stationsomgeving, hebben we gepleit voor meer aangepaste woningen voor studenten met een beperking. Dit pleidooi hebben we in meerdere gesprekken ook gehouden bij de stichting studentenhuisvesting SSH&.
- We hebben op 31 oktober deelgenomen aan het Woonprotest op Plein'44 en daarbij gewezen op bovenstaande behoeftes/ problematieken.

2.1.5 Toegankelijkheid

De projectgroep toegankelijkheid is actief op het gebied van toegankelijkheid in de breedste zin van het woord, dus niet alleen ten aanzien van fysieke toegankelijkheid, maar ook ten aanzien van sociale toegankelijkheid en de toegang tot informatie.

Verkiezingslocatie

De locatie van het Zelfregiecentrum was op 15, 16 en 17 maart verkiezingslocatie mét als enig stembureau in Nijmegen een stemmal voor blinden en slechtzienden. Tijdens de evaluatie op 20 mei werd aangegeven dat de aparte kamer voor het stemmen prima is bevallen. Mensen hebben in alle rust kunnen stemmen. Mogelijk kan de stemmal ook geschikt worden gemaakt voor mensen met autisme of een verstandelijke beperking. Dit wordt nader onderzocht.

Stationsomgeving

We hebben voor de zomer een zienswijze ingediend op het Ontwerptracébesluit voor PHS Nijmegen en westentree. We hebben daarin aangegeven dat de inrichting van het gehele project moet voldoen aan het Handboek Nijmegen Toegankelijk, de Integrale Toegankelijkheidsstandaard 2020 (ITS) en de ontwerprichtlijnen routegeleiding 2021 en de CROW publicatie 336.

We hebben daarnaast gepleit voor het aanbrengen van twee liften per ingang en perron in verband met het risico op uitval van een lift. En voor gescheiden routes voor voetgangers, fietsers, bussen en auto's om ervoor te zorgen dat deze stromen elkaar niet kruisen.

In de Reactienota op de ingediende zienswijzen wordt gesteld dat volgens de ontwerpvoorschriften van ProRail één lift per ingang en perron voldoende is, conform de praktijk in Utrecht. Hier leidt uitval van een lift echter tot grote stagnatie voor minder mobiele reizigers. De wens van de gescheiden vervoersstromen valt buiten het kader van het Ontwerptracébesluit.

Op 30 november hebben we schriftelijk gereageerd op 'Zienswijze bestemmingsplan Nijmegen Centrum stationsomgeving 5'. Deze reactie was inhoudelijk in lijn met de reactie op het Ontwerptracébesluit. We hebben hier op 9 februari 2022 nog op ingesproken bij de raad: "Toen Willem Alexander en Maxima zich verloofden werd er voor het volk een groot feest gevierd in de Arena. Ik was daarbij, samen met een vrijwilliger van toen nog de WIG. Zij verplaatste zich per rolstoel, dus moesten we gebruikmaken van de lift om op de voor ons bestemde plaatsen te komen. Dat duurde en dat duurde. De capaciteit van de liften in de Arena was niet op deze toestroom berekend. Opvallend was dat relatief weinig mensen met een rolstoel op de lift stonden te wachten. Het waren veelal mensen zonder zichtbare beperking. Het ging om ouderen die slecht ter been waren, mensen met een energiebeperking, mensen een conditiehandicap. Punt is: veel meer mensen maken van een lift gebruik dan je zou verwachten. Bij een voetgangersstroom van 45.000 passagiers gaat het om een aanzienlijk aantal, zeker als je daar nog mensen met veel bagage en moeders met kinderwagens bij optelt. Op het moment dat er dan storing is, heb je een groot probleem. Wie daarover kan meepraten is filmmaker Mari Sanders, die ik deze week sprak. Hij zit in een rolstoel en maakt geregeld mee dat liften op stations uitvallen - en dan kun je geen kant meer op. Althans, in een van zijn documentaires zie je hoe hij dan met zijn bips van tree naar tree naar beneden schuifelt. Hij is dan nog in de gelukkige omstandigheid van een lopende vriend die mee reist. Deze draagt zijn rolstoel naar beneden. Dit is niet wat we willen. En zeker niet als je gaat ontwerpen voor de toekomst. Dan moet je liften dubbel uitvoeren."

Voetgangersbrug

Op 1 september heeft Jan Troost ingesproken over de voetgangersbrug bij de Waalhaven. In onze visie is er maar één soort toegankelijkheid en dat is integrale toegankelijkheid voor iedereen. Niet alleen voor mensen die goed ter been zijn, maar ook voor de grote groep ouderen, ouders met een kinderwagen, mensen in een rolstoel of met een visuele beperking.

We pleiten voor het structureel toepassen van de Integrale Toegankelijkheidsstandaard (ITS). Dat zet in het streven naar een inclusieve samenleving de meeste zoden aan de dijk. Lukt dat op enig moment niet, zoals bij de voetgangersbrug: realiseer dan een gelijkwaardig alternatief. Echter, dit is er niet. De nieuwe route is een stuk langer en biedt geen uitzicht op de Waal: zie het filmpje <https://youtu.be/xZjDZqmo8N0>. In dat geval pleitten we voor compensatie. We hebben hier in het najaar ook overleg over gevoerd met wethouder Vergunst.

Na Nijmeegse en landelijke commotie over de ontoegankelijkheid van de ontworpen voetgangersbrug zijn twee aanvullende scenario's geschetst: een toegankelijke brug (duurder ontwerp) en geen brug maar een opknopbeurt voor de route rond de Waalhaven. Wij konden ons scharen achter het laatste scenario. In de raad begon zich een meerderheid af te tekenen, die afzag van een voetgangersbrug. Uiteindelijk is er alsnog besloten aanvullend onderzoek te doen naar het installeren van een plateaulift. Voor de zomer van 2022 wordt duidelijk of dit een haalbare kaart is of niet. De politiek zal dan opnieuw een besluit moeten nemen.

Evaluatie Handboek Nijmegen Toegankelijk

In het verslagjaar is begonnen met het evalueren van het Handboek Nijmegen Toegankelijk. Al snel werd duidelijk dat het ons niet alleen ging om het bespreken van de voortgang van toegankelijkheid in de openbare ruimte, maar ook om het proces aan de voorkant van projecten als de stationsomgeving en de voetgangersbrug bij de Waalhaven. We pleitten ervoor om te ontwerpen voor iedereen op basis van regelgeving zoals de ITS en NEN-normen en daar in een vroeg stadium ervaringsdeskundigen en deskundigen bij te betrekken. We vroegen ook aandacht voor een onderwerp als shared space, dat afbreuk doet aan het gedachtegoed van inclusie.

En verder

- Toeristische route door Nijmegen (groene lijn): we hebben in samenwerking met de gemeente een alternatieve route gemaakt, die wel helemaal toegankelijk is.
- Lindenberg Cultuurhuis heeft ons betrokken bij het zoeken naar een juiste locatie om zich te vestigen en ervoor te zorgen dat de toegankelijkheid goed geregeld wordt.
- Sporthal Noord had vertraging i.v.m. problemen met het bestek waardoor zonnepanelen en sprinklerinstallatie vergeten zijn. We zijn voortdurend betrokken in de ontwikkelingen door de architect.
- Toerisme Nijmegen: onze website www.toegankelijknijmegen.nl is verouderd en we willen onderzoeken of het voorbeeld van België [Leuven - Toegankelijk voor iedereen.pdf \(visitleuven.be\)](http://visitleuven.be) ook hier haalbaar is. Dit ism VVV en de Gemeente Nijmegen.
- Op 2 juni hadden we overleg met de NVVS Hoor om te kijken hoe er meer aandacht kan komen voor audio-voorzieningen, zoals ringleidingen, in gebouwen met een publieksfunctie.
- We hebben geadviseerd over het Digitaal Informatiebeleid: de toegankelijkheid en leesbaarheid van de gemeentelijke website. Daarbij hebben we aangegeven dat niet alle delen van de website te lezen zijn via een spraakcomputer.

- Toeristische route door Nijmegen (groene lijn): we hebben in samenwerking met de gemeente een alternatieve route gemaakt, die wel helemaal toegankelijk is.
- Lindenberg Cultuurhuis heeft ons betrokken bij het zoeken naar een juiste locatie om zich te vestigen en ervoor te zorgen dat de toegankelijkheid goed geregeld wordt.
- Sporthal Noord had vertraging i.v.m. problemen met het bestek waardoor zonnepanelen en sprinkler-installatie vergeten zijn. We zijn voortdurend betrokken in de ontwikkelingen door de architect.
- Toerisme Nijmegen: onze website www.toegankelijknijmegen.nl is verouderd en we willen onderzoeken of het voorbeeld van België Leuven - Toegankelijk voor iedereen.pdf (visitleuven.be) ook hier haalbaar is. Dit is met VVV en de Gemeente Nijmegen.
- Op 2 juni hadden we overleg met de NVVS Hoor om te kijken hoe er meer aandacht kan komen voor audio-voorzieningen, zoals ringleidingen, in gebouwen met een publieksfunctie.
- Bij station Heijendaal Radboud worden we officieel bij betrokken in voorjaar 2022. Gaat o.a. om autoluw maken van het station en om de toegankelijkheid van infrastructuur en gehandicaptenparkeerplaatsen.

2.1.6 Vervoer

Haltering Plein '44

We hebben in oktober een brief gestuurd aan Breng over de haltering op Plein '44 en het beter aansluiten van bussen op de busplatforms. We zijn hierover ook met Breng in gesprek geweest. De afstand tussen de bus en het verhoogde trottoir is vaak te groot, waardoor mensen gevaar lopen bij het instappen, zeker blinde passagiers. Bij Plein '44 speelt dit probleem des te meer, onder andere vanwege de vele wachtenden die dicht op de rand van het trottoir staan, waardoor de chauffeur niet kort naast de halte kan stoppen. Om dit probleem op te lossen hebben wij voorgesteld passagiers aan de ene kant uit te laten stappen en aan de andere kant in te laten stappen. Nu gebeurt in- en uitstappen aan een kant, wat extra drukte veroorzaakt.

2.1.7 Werkgroep Onderling Sterk

De werkgroep Onderling Sterk Nijmegen zet zich in voor de belangenbehartiging van mensen met een licht verstandelijke beperking. Of mensen, die moeilijk lerend zijn. Het principe is door en voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Iedere maand is er een vergadering geweest. In 2021 konden alle vergaderingen live of digitaal doorgaan. Leden van de werkgroep namen ook deel aan alle overleggen binnen het Zelfregiecentrum.

Er zijn onderwerpen, die landelijk aandacht krijgen en lokaal verder worden opgepakt. De Prokkel is een goed voorbeeld daarvan. Meedoen aan verkiezingen als vrijwilliger is niet vanzelfsprekend. Samenwerken tussen mensen met beperking en zonder beperking wordt hierbij gestimuleerd. Er zijn onderwerpen die actueel zijn in de gemeente Nijmegen en zo aandacht krijgen. De zorg en ondersteuning in het sociale domein is daarvan een voorbeeld. En soms zijn er onderwerpen, die vanuit de leden van de werkgroep komen. Gezond leven en gezonde leefstijl zijn daar een voorbeeld van.

Nieuw het afgelopen jaar

De werkgroep Onderling Sterk heeft inclusie en het VN verdrag al geruime tijd op de agenda staan. Er is in 2021 meegewerkt aan verschillende plannen of projecten:

- 13-punten plan opgesteld voor de gemeenteraadsverkiezingen, waarin we speciaal aandacht vragen voor mensen met een licht verstandelijke beperking. In dit plan ook aandacht voor wijzigingen in het sociale domein, namelijk de komst van buurtteams.
- het project Zelfregie in de liefde. De groepsbijeenkomsten startten in 2021. Dit project heeft als doel om het 'gewone' gesprek over liefde en seksualiteit mogelijk te maken. Er wordt te weinig met mensen met een licht verstandelijke beperking over deze onderwerpen gesproken. Door het ondersteunen van gesprekken is er op een positieve wijze aandacht voor seksuele rechten van mensen met een beperking.
- Training Ervaringsdeskundigheid LVB in de wijk. De rollen voor mensen met een LVB in de wijk zijn voorbereid samen met de contactpersonen van buurtteam Zuid en Lindenholt. Een lid van de werkgroep is inzetbaar als ervaringsdeskundige in de wijk.
- Het Zelfregiecentrum Nijmegen is partner van de Sterkplaats Nijmegen (HAN / LFB / Pluryn en Siza). We hebben deelgenomen aan projectoverleggen.
- Er is meegewerkt aan de ontwikkeling van het spel Positieve Gezondheid.
- Deelname Rebellenteam, er is meegewerkt aan het project Toegankelijke Recreatie.

Er is meer aandacht voor inclusie en meedoen in de samenleving. Er is meer bewustwording dat meedoen voor mensen met LVB niet vanzelfsprekend is. Dat geldt voor verschillende leefgebieden: gezondheid, wonen, werken, onderwijs, inkomen en vrijetijdsbesteding. Het sociaal cultureel planbureau heeft rapporten uitgebracht over meedoen voor mensen met LVB. Deze informatie is ook gedeeld met de politiek. (advies gegeven). Een lid van de adviescommissie JMG sluit aan bij alle vergaderingen aan, informeert de werkgroep en haalt informatie bij de leden van de werkgroep op.

Er zijn drie nieuwe leden bijgekomen.

2.1.8 Wmo Denktank

De WMO Denktank is een brede groep van belangenbehartigers. Mensen met een lichamelijke beperking, psychische kwetsbaarheid en licht verstandelijke beperking nemen deel aan de WMO Denktank. Ons doel is om door de inzet van de eigen ervaring en deskundigheid op te komen voor de belangen van mensen die gebruik maken van ondersteuning vanuit de gemeente Nijmegen. In 2021 hebben 11 mensen actief deelgenomen aan onze maandelijkse vergaderingen.

Ten gevolge van de coronamaatregelen hebben vrijwel alle vergadering digitaal plaatsgevonden. Mensen hadden zelf de vrijheid om ervoor te kiezen om digitaal aan te sluiten of fysiek aanwezig te zijn.

Thema's in 2021

Door corona is de eenzaamheid toegenomen. In Nijmegen zijn er verschillende kleinschalige projecten opgezet. Deze initiatieven zijn tijdens de vergaderingen met elkaar gedeeld. Ook waren er bij het Zelfregiecentrum activiteiten waaraan mensen konden deelnemen. Kleine gebaren kunnen al het verschil maken. Bijvoorbeeld het een kopje koffiedrinken met de buurman of vrouw. We hebben ook besproken dat digitale middelen niet voor iedereen toegankelijk zijn.

Bijdrage aan project '#oogvoorelkaar' In 2021 is de tweede reeks een aantal ervaringsverhalen opgetekend. Ze moeten eraan bijdragen dat het ervaren van een (psychische) kwetsbaarheid meer bespreekbaar wordt. In 2021 is dit project afgesloten met een mooi magazine:

<https://www.nijmegen.nl/nieuws/nieuwsdossiers/oogvoorelkaar/>

Bijdrage aan project Welcome Wijk. Dit betreft een onderzoek uitgevoerd door de HAN in samenwerking met een aantal gemeenten. Het onderzoek loopt tot juli 2022. Belangrijk is het bespreekbaar maken van een psychische kwetsbaarheid tussen verschillende buurtbewoners en hiermee het ook zichtbaar maken. Hiervoor is een methode gebruikt. De eerste resultaten zijn in 2021 breed gedeeld.

Wat hebben we bereikt?

Actieprogramma inclusie en ervaring(sdeskundigheid): De gemeente Nijmegen heeft in 2021 het Actieprogramma Inclusie aangenomen. Het moet eraan bijdragen dat er al bij de ontwikkeling van beleid aandacht is voor inclusie. Voor de denktank is dit aanleiding geweest om in september het eens met elkaar te hebben over inclusie. Dit leverde een helder standpunt op hoe inclusie ervaren wordt. We kijken daarbij ook naar onze rol als belangenbehartiger. We hebben digitaal deelgenomen aan het Pepper-congres, georganiseerd door het Windesheim in Zwolle. Het ging over de vraag wat er nodig is om ervaringsdeskundigheid goed te borgen in een organisatie.

De wijzigingen in het sociale domein zijn besproken. In 2021 hebben Inclusio en de Driestroom de aanbesteding voor de Buurteams gewonnen. Welzorg neemt gefaseerd hulpmiddelen over van Medipoint die geleverd zijn vanuit de WMO. Hierdoor hebben we op dit moment met twee leveranciers te maken. Bij beiden is in 2021 de kwaliteitsbeleving van de klant niet altijd goed. Hierom zijn we met beide bedrijven in gesprek gegaan om de signalen te delen en tot verbeterafspraken te komen.

De nieuwe buurtteams leveren zorg en ondersteuning waarvoor de gemeente Nijmegen verantwoordelijk is. We hebben signalen ontvangen van mensen met een beperking. Mensen kregen geen ondersteuning meer, omdat de overdracht niet goed ging. Deze signalen hebben we opgehaald en gedeeld met de gemeente.

Van twee mensen hebben we afscheid genomen, maar hier is ook weer nieuwe aanwas voor in de plaats gekomen.

2.2 Participatieraad

De Participatieraad adviseert de directie, zowel gevraagd als ongevraagd over het beleid en de uitvoering. De directeur van het ZRCN zit als gesprekspartner bij de vergadering aan.

De raad vertegenwoordigt deelnemers en vrijwilligers van het ZRCN. De leden komen dan ook uit deze twee groepen. Daarnaast is er een onafhankelijk voorzitter.

Net zoals in 2020 stonden veel vergaderingen in het teken van hoe het Zelfregiecentrum Nijmegen omgaat met de coronamaatregelen.

Daarnaast heeft de Participatieraad in januari haar eigen huishoudelijk reglement vastgesteld. We hebben een nieuw logo en een nieuwe slogan ontworpen en zijn dit gaan gebruiken.

Met ingang van dit jaar heeft de Participatieraad een vaste rubriek in de interne nieuwsbrief 'ZRC-next' onder de naam 'De Participatieraad in beeld'.

Corona heeft ons ook een goed idee opgeleverd: in plaats van dat wij mensen uitnodigden om tijdens een bijeenkomst hun ideeën en wensen over het ZRCN te delen, heeft de voorzitter verschillende (digitale) vergaderingen en activiteiten bijgewoond. Dit leverde een goed beeld op van wat er binnen het Zelfregiecentrum Nijmegen op dat moment leefde.

We hebben diverse adviezen uitgebracht. Een mondeling en later ook schriftelijk advies over corona: om werknemers de keus te laten of zij willen komen werken of liever thuis werken. Ook suggereren wij om een stappenplan te maken, ook om wat perspectief te bieden en om medische mondkapjes aan te schaffen. Deze adviezen zijn door de directie ter harte genomen, bleek uit een latere notitie.

De Participatieraad heeft de directie mondeling geadviseerd over de klachtenprocedure.

De vergadering kwam in het verslagjaar 8 keer bij elkaar, gedeeltelijk digitaal en andere keren live.

Twee mensen verlieten de Participatieraad, beiden door externe factoren. Eind 2021 heeft de Participatieraad slechts vier leden, naast de onafhankelijke voorzitter. Dat vraagt om een actieve werving.

Naast de leden wonen de directeur, een inhoudelijk ondersteuner en een secretarieel ondersteuner de vergadering bij.

Voor 2022 staat de werving van nieuwe leden op de agenda. Vandaaruit kunnen we nieuwe activiteiten ontwikkelen, outreachend naar de deelnemers en vrijwilligers van het Zelfregiecentrum Nijmegen.

Hoofdstuk 3

Bedrijfsvoering

3.1 Communicatie

Ondanks dat de coronacrisis ons dwong om een en ander aan te passen, kijken we terug op een relatief goed jaar, waarin we in onze communicatie op momenten zeker voor mensen het verschil hebben kunnen maken. De redactievergadering heeft in 2021 10 keer vergaderd.

Digitale communicatie

Sinds het verslagjaar wordt de poot 'Collectieve belangenbehartiging' duidelijker geprofileerd op onze website www.zrcn.nl.

In 2021 is een promotiefilm voor het Zelfregiecentrum Nijmegen gelanceerd. Hij is te bekijken via ons eigen YouTube-kanaal. Dit wordt op de site en in de nieuwsbrief gecommuniceerd.

You-tube: we hebben al langer een YouTube-kanaal. Dit jaar zijn we dit actiever gaan gebruiken.

Naast onze promotiefilm vind je verschillende filmpjes over onze activiteiten.

Facebook wordt ingezet om onze activiteiten te promoten en om ervaringen en wetenswaardigheden te delen.

Er is gewerkt aan een digitaal magazine, dat een algemeen beeld geeft van wie we zijn en wat we doen. Human interest-verhalen staan centraal. Het idee is om dit magazine met enige regelmaat te laten verschijnen. In 2022 zal dit de eerste editie verschijnen.

Toegankelijk Nijmegen: Er is hard gewerkt aan het actualisatie van onze site www.toegankelijknijmegen.nl. Op deze site vind je informatie over de toegankelijkheid van openbare gebouwen, winkels en horeca in Nijmegen. In dit verslagjaar is deze site gelinkt aan de site Into Nijmegen, een algemene site over het Nijmeegse uitgaansleven.

'Meedoen in Nijmegen'

De rubriek 'Meedoen in Nijmegen' in huis-aan-huisblad 'De Brug' is een redactionele samenwerking van 15 Nijmeegse welzijnsorganisaties. Hij verschijnt iedere drie weken. Het Zelfregiecentrum Nijmegen is initiatiefnemer, deelnemer en voert het secretariaat.

'Meedoen in Nijmegen' verscheen in 2021 16 keer. Zelfregiecentrum Nijmegen leverde zeven keer een bijdrage. De publicaties zijn te lezen op www.meedoeninnijmegen.nl.

Nieuwsbrief

De externe nieuwsbrief wordt gebruikt om ons aanbod te promoten, De nieuwsbrief is in 2021 11 keer verstuurd. Er waren in december 35 meer lezers, terwijl zo'n 60 mensen zich uitschreven. Dat betekent een toename van 90 lezers op de 866 lezers. Dit is een globale indicatie, doordat niet duidelijk is of mensen zich binnen één jaar in en uitschreven.

Hij werd gemiddeld gelezen door 38,8% van de deelnemers en door 26,1% van de mensen die de nieuwsbrief als beroepskracht ontvangen: een eindgemiddelde van. Hiermee ligt het gemiddelde met 32,4% goed bij een indicatie op internet (20 – 40%).

De interne nieuwsbrief in 2021 4 keer verschenen. 3 keer regulier en één keer met een special, waarin stagiaires zich voorstelden.

De nieuwsbrief gericht op de vaste deelnemers van ontmoeten met een LVB is 5 keer per post naar alle deelnemers van deze groep verstuurd.

En verder

Dit jaar was een gebruikelijk Open Huis niet mogelijk. In plaats daarvan hebben we mensen uitgenodigd om in een individueel gesprek kennis te maken met het Zelfregiecentrum Nijmegen tijdens een zogenaamde VIP-behandeling, net zoals in 2020.

Minikronieken: Er is gewerkt aan korte films, waarin mensen hun persoonlijke verhalen vertellen, gekoppeld aan wat het Zelfregiecentrum Nijmegen voor mensen betekent. Deze zullen in 2022 afgerond worden.

3.2 Organisatie

Samenstelling van de organisatie en opleidingsplaats

Er werken 120 vrijwilligers bij onze organisatie. Daarnaast zijn er 7 medewerkers via het Werkbedrijf bij ons actief en 9 medewerkers zijn werkzaam in een fulltime of parttime dienstverband (6,11 fte). Daarnaast zijn er ook door het hele jaar meerdere stagiaires actief bij ons.

We hebben 18 stagiaires begeleid. Vier HAN-studenten beeldende therapie, vier HAN-studenten dramatherapie en vier HAN-studenten muziektherapie. Daarnaast was er een HAN-student Social Work en een van de opleiding Ervaringsdeskundigheid.. Vier RU-studenten ergotherapie hebben een rapport opgesteld over hoe de ideale rolstoel-plus-woning er uit zou moeten zien.

De stagiaires creatief, drama en muziek verzorgen de bruisende vrijdag. De stagiaire social work heeft coronaproof één-op-één gesprekken gevoerd met bezoekers. Daarnaast heeft hij een advies gegeven hoe wij het netwerk van onze bezoekers kunnen gebruiken bij het versterken van de eigen regie. De stagiaire Ervaringsdeskundigheid ontwikkelde en verzorgde een workshop 'Een vol hoofd'.

Begeleiding van vrijwilligers en portfolio

Sinds eind 2019 kunnen onze vrijwilligers een persoonlijk portfolio bijhouden. Het portfolio is voor iedereen die een droom, een idee, een wens heeft om zichzelf verder te ontwikkelen.

Soms wil iemand graag een betaalde baan, (ander) vrijwilligerswerk doen, nieuwe taken oppakken, een opleiding volgen, of meer onder de mensen zijn.

Het Zelfregiecentrum biedt voortaan de mogelijkheid om hier aandacht aan te geven. Samen met een coach maakt de vrijwilliger een portfolio en bepaalt wat hij/zij nodig heeft om zichzelf te ontwikkelen. Daardoor weet de vrijwilliger beter welke competenties hij/zij heeft en hoe je die kunt gebruiken om doelen te bereiken.

In de praktijk gaat de vrijwilliger met zijn/haar leerdoelen aan de slag. De coach ondersteunt de vrijwilliger daarbij. Wanneer de vrijwilliger een traject extern wil vervolgen, bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk, stage of werk, dan is het portfolio een mooi alternatief voor het CV.

We hebben geleerd dat vrijwilligers die langere tijd bij ons werken zich dusdanig ontwikkelen dat zij hun functie of taak soms ontgroeien. Het portfolio biedt de mogelijkheid om concreet te werken naar een vervolgstap binnen of buiten het Zelfregiecentrum.

Alle ervaringsdeskundige coaches zijn getraind om met het portfolio te werken.

Ook bezoekers kunnen een portfolio gebruiken. Dat is minder gericht op ontwikkeling binnen ons

centrum waar zij geen taak hebben, maar op functies buiten ons centrum, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk elders, een baan, een opleiding, een functie bij een club of vereniging.

3.3 Organisatie in beeld

Voor een letterlijk beeld van onze organisatie, zie onze website www.zrcn.nl bij Over Ons.

Bestuur met als voorzitter: Wim Hompe

Participatieraad met als voorzitter: Ton van Hout

Directeur: Jos Kersten

Bedrijfsvoering: Caroline Spoelstra

Persoonlijke Ontwikkeling o.l.v. Annemieke van der Gronden

Ontmoeting o.l.v. Rob Aalders

Inzetten Eigen Ervaring o.l.v. Bianca van Raaij

Belangenbehartiging o.l.v. Jos Kersten

Beleidsteam: Sabrina Abdoelbasier, Peter Eggen en anderen

Coachingteam o.l.v. Annemieke van der Gronden, Petra Montforts, Laurian Alferink

Onderling Sterk o.l.v. Jaheed Andishmand en Laurian Alferink

Toegankelijkheid o.l.v. Jan Troost

Onderwijsproject o.l.v. Bianca van Raaij

Wmo Denktank o.l.v. Peter Eggen

Communicatie: Marcel Kersten, Annemieke van Noortwijk en anderen

Secretariaat: Birgit van der Putten

Vrijwilligersaanspreekpunt: Laurian Alferink, Jack de Rooij

Receptie o.l.v. Ramon de Vaan

ICT-er en servicemanager: Paul van Echteld

Financiële administratie: Carin Kersten, Paul Vermond

Facilitaire dienst: Berry Geurts en Frank Janssen

Klussen en tuinonderhoud: Bert Schook, Leo Peters en Henk Noortman